

Závěr

Účelem této diplomové práce bylo pochopit princip fungování blokových výjimek v praxi a jejich význam a postavení v právu hospodářské soutěže. V jednotlivých kapitolách jsou popsány jednotlivá konkrétní nařízení o blokových výjimkách a jejich nejdůležitější znaky jako jsou především kategorie vyňatých dohod a výše prahových hodnot tržních podílů.

Právo ochrany hospodářské soutěže je neustále se vyvíjející právní odvětví. Jeho hlavním cílem je nejen ochrana soutěžitelů a spotřebitelů, ale také ochrany struktury trhu a soutěžního prostředí. V poslední době lze zaznamenat určitý posun v chápání poslání soutěžního práva, kdy se do popředí dostává tzv. ekonomický přístup neboli racionálnější a liberálnější posuzování zakázaných dohod a jejich souladu s výjimkami.

Nařízení o blokových výjimkách byly z počátku přijaty za účelem odlehčení Evropské Komisi, která v důsledku nařízení č. 17 byla zavalena velkým počtem notifikací a žádostí o udělení výjimky. Dne 2. března 1965 (vydáním nařízením č. 19/65) zahájila Rada novou kapitolu ochrany hospodářské soutěže, když zmocnila Komisi k vydávání nařízení vyjímající určité kategorie dohod z obecného kartelového zákazu. Určitý přínos tento postup skutečně měl. Komisi výrazně ubyl počet podávaných žádostí, ale problém se tím zcela nevyřešil, neboť počet nevyřízených žádostí stále zůstával dosti značný. Problémy s vytižením Komise a obavy nad rozšířením Evropské unie o deset nových členských států, vedly nakonec k vydání nařízení č. 1/2003, přezdívaného modernizační nařízení.

Nařízení č. 1/2003 bylo velkým mezníkem pro soutěžní právo Evropské unie a znamenalo ukončení přežitého systému notifikací a jeho nahrazení systémem přímé aplikace soutěžních pravidel. Důsledky to mělo i pro české právní řád, neboť po vstupu České republiky do Evropské unie, se blokové výjimky Úřadu ukázaly jako nadbytečné, a proto byly jednou z novel zákona o ochraně hospodářské soutěže v roce 2005 zrušeny, resp. byla stanovena přímá aplikovatelnost komunitárních blokových výjimek. Ačkoliv zákon o ochraně hospodářské soutěže i nadále obsahuje zmocnění pro Úřad vydat vyhláškou vlastní blokové výjimky, nemyslím si, že se něčeho takového v budoucnu dočkáme, neboť již jednou se dualita komunitárních a českých blokových výjimek ukázala jako nevyhovující.

Vedoucí úlohu ve vývoji norem soutěžního práva zastává Komise, resp. její Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž (DG COMP) a Rada, která nařízením č. 1/2003 udělila pravomoc aplikovat články 101, 102 SFEU i orgánům pro hospodářskou soutěž jednotlivých členských států. Ani soudy členských států nezůstaly v tomto ohledu stranou a rovněž jsou oprávněny používat články 101 a 102 SFEU. Nicméně pokud mám hodnotit činnost českých

soudů, zdá se mi, jako by byly touto nenadálou „svobodou“ mírně zaskočení a snad bude jen otázkou času, kdy se dočkáme jednotného a souladného rozhodování.

Nadále by se Komise chtěla zaměřit na některá slabší místa, jako např. na oblast vymáhání dodržování soutěžních pravidel nebo na náhradu škody za porušení takových pravidel nebo na odhalování kartelových dohod. V tomto ohledu zřejmě můžeme očekávat větší iniciativu Komise, což lze jedině vítat, neboť k čemu by nám byly normy, kdybychom nebyly schopny účinně vynucovat jejich dodržování?

Nařízení o blokových výjimkách jsou často doprovázena Pokyny Komise (Guidelines), ulehčujícími výklad některých ustanovení. Obecně nejsou právně závazná, pouze zavazují Komisi při její aplikační praxi. Nicméně pro soutěžitele znamenají nezbytnou pomůcku při posuzování jejich dohod.

Jaká bude budoucnost blokových výjimek nelze s určitostí přesně říci, ale domnívám se, že se již natolik vžily, že s nimi musíme počítat i v následujících letech. Rada/Komise tak zřejmě neopustí model bloková výjimka – pokyny a nepřistoupí na jejich úplné nevydávání. Nicméně nelze vyloučit, že postupně dojde k jejich omezení jen pro určitá odvětví, u kterých bude potřeba vydání zvláštní blokové výjimky dostatečně ospravedlnitelná sektorovou zvláštností. Naopak u jiných sektorů můžeme očekávat neobnovení výjimek a ponechání jejich osudu zcela obecným ustanovením článku 101 SFEU.

Závěrem této práce bych proto vyhodnotila blokové výjimky jako celkové přínosné pro hospodářskou soutěž. Je pravda, že některá nařízení nejsou dokonalá (např. určení tržních podílů u výjimky pro převod technologií) a jejich praktické použití může činit někdy potíže. Nicméně jejich základní funkce – ochrana struktury trhu a z toho plynoucí přínosy pro spotřebitele – by měla vyvážit jejich nedostatky. Do budoucna lze tak jen doufat, že se Komise a Rada poučí ze svých předchozích chyb a dostatečně zhodnotí funkčnost takových režimů v praxi, abychom se nestali jen pokusnými králíky, na kterých si Evropská unie tříbí své dovednosti.